Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 30. januára 2025 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Energetika – Vnútorný trh so zemným plynom – Smernica 2009/73/ES – Článok 3 ods. 1 – Povinnosti členských štátov voči plynárenským podnikom – Ochrana spotrebiteľa – Články 40 a 41 – Právomoci regulačného orgánu – Porušenie povinnosti transparentnosti zo strany plynárenského podniku vo vzťahu k odberateľom – Kumulácia sankcií za to isté porušujúce konanie – Článok 50 Charty základných práv Európskej únie – Právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin – *Ne bis in idem* – Článok 52 ods. 1 – Obmedzenia výkonu tohto základného práva – Zásada proporcionality“

Vo veci C-205/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko) z 24. februára 2023 a doručený Súdnemu dvoru 28. marca 2023, ktorý súvisí s konaním:

Engie România SA

proti

Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory K. Jürimäe, vykonávajúca funkciu predsedu tretej komory, predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu tretej komory, sudcovia N. Jääskinen, M. Gavalec a N. Piçarra (spravodajca),

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. apríla 2024,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predniesli:

– Engie România SA, v zastúpení: L. Chiurtu, N.-V. Dinu, R. Iancu, I. Katona a A. Radu, avocați,

* Jazyk konania: rumunčina.

– Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, v zastúpení: G.-S. Niculescu, A.-M. Riling, C. Vernea a A. Zorzoană, splnomocnení zástupcovia,

– rumunská vláda, v zastúpení: R. Antonie, E. Gane, R. I. Hațieganu a A. Rotăreanu, splnomocnené zástupkyne,

– grécka vláda, v zastúpení: K. Boskovits a C. Kokkosi, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: O. Beynet, L. Nicolae a T. Scharf, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní z 11. júla 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 94), v spojení s článkami 50 a 52 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Engie România SA (ďalej len „Engie“), ktorá je dodávateľom zemného plynu, a Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (Národný regulačný úrad pre oblasť energetiky, Rumunsko) (ďalej len „ANRE“) týkajúceho sa zápisnice, ktorú vypracoval uvedený úrad, konštatujúcej a sankcionujúcej správny delikt pripisovaný spoločnosti Engie.

Právny rámec

Právo Únie

Charta

3 Článok 50 Charty s názvom „Právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin“, stanovuje:

„Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci [Európskej] únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom.“

4 Článok 52 Charty s názvom „Rozsah a výklad práv a zásad“ stanovuje vo svojom odseku 1:

„Akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v tejto charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.“

Smernica 2009/73

5 Odôvodnenie 48 smernice 2009/73 uvádza:

„Záujmy spotrebiteľov by mali byť stredobodom tejto smernice a kvalita služieb by mala byť ústrednou zodpovednosťou plynárenských podnikov. Musia sa posilniť a zaručiť existujúce práva spotrebiteľov, pričom by mali byť transparentnejšie. Ochrana spotrebiteľa by mala zabezpečiť, aby všetci spotrebitelia v širšom meradle Spoločenstva mali úžitok z konkurenčného trhu. Členské štáty alebo, ak tak ustanoví členský štát, regulačné orgány by mali presadzovať práva spotrebiteľov.“

6 Podľa znenia článku 2 tejto smernice:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

25. ‚odberateľ plynu v domácnosti‘ je odberateľ, ktorý nakupuje zemný plyn pre vlastnú spotrebu v domácnosti;

…

27. ‚koncový odberateľ‘ je odberateľ, ktorý nakupuje zemný plyn pre vlastné použitie;

…“

7 Článok 3 uvedenej smernice s názvom „Povinnosti služby vo verejnom záujme a ochrana spotrebiteľa“ znie takto:

„1. Členské štáty na základe svojej inštitucionálnej organizácie a s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity zabezpečujú, aby bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, plynárenské podniky fungovali v súlade so zásadami tejto smernice s cieľom dosiahnuť konkurencieschopný [konkurenčný – *neoficiálny preklad*], bezpečný a vzhľadom na životné prostredie udržateľný trh so zemným plynom, a aby tieto podniky neboli diskriminované z hľadiska ich práv alebo povinností.

2. So zreteľom na príslušné ustanovenia zmluvy, najmä na jej článok [106 ZFEÚ], členské štáty môžu podnikom fungujúcim v plynárenskom odvetví z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa môžu vzťahovať na bezpečnosť vrátane bezpečnosti dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok, a ochranu životného prostredia vrátane energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a ochrany klímy. …

3. Členské štáty prijmú náležité opatrenia na ochranu koncových odberateľov a zabezpečia najmä, aby existovali dostatočné záruky na ochranu zraniteľných odberateľov. … Členské štáty zabezpečujú vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov, najmä vzhľadom na transparentnosť týkajúcu sa zmluvných podmienok, všeobecných informácií a mechanizmov riešenia sporov. … Tieto opatrenia musia zahŕňať opatrenia uvedené v prílohe I, aspoň pokiaľ ide o odberateľov plynu v domácnosti.

…“

8 Článok 40 tej istej smernice s názvom „Všeobecné ciele regulačného orgánu“ stanovuje:

„Regulačný orgán pri plnení regulačných úloh uvedených v tejto smernici prijíma v rámci svojich povinností a právomocí ustanovených v článku 41 a v prípade potreby aj s konzultáciami s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vrátane orgánov pre hospodársku súťaž a bez toho, aby boli dotknuté ich právomoci, všetky primerané opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov:

…

g) zabezpečiť, aby odberatelia mali prospech z účinného fungovania národných trhov, podporovať skutočnú hospodársku súťaž a pomáhať zabezpečovať ochranu spotrebiteľov;

…“

9 Článok 41 smernice 2009/73 s názvom „Povinnosti a právomoci regulačného orgánu“ v odsekoch 1 a 4 stanovuje:

„1. Regulačný orgán má tieto povinnosti:

…

i) monitorovať úroveň transparentnosti vrátane veľkoobchodných cien a zabezpečovať, aby plynárenské podniky dodržiavali povinnosti týkajúce sa transparentnosti;

…

o) spolu s ostatnými príslušnými orgánmi pomáhať zabezpečiť účinnosť a presadzovanie opatrení na ochranu spotrebiteľa vrátane opatrení stanovených v prílohe I;

…

4. Členské štáty zabezpečia, aby regulačné orgány mali právomoci, ktoré im umožnia plniť povinnosti uvedené v odsekoch 1, 3 a 6 efektívne a rýchlo. Na tento účel má regulačný orgán minimálne tieto právomoci:

a) vydávať záväzné rozhodnutia týkajúce sa plynárenských podnikov;

b) skúmať fungovanie trhov s plynom a rozhodovať o všetkých potrebných a primeraných opatreniach na podporu skutočnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie správneho fungovania trhu a ukladať tieto opatrenia. …;

…

d) plynárenským podnikom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ukladať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie. …;

…“

10 Príloha I k tejto smernici, nazvaná „Opatrenia na ochranu spotrebiteľa“, vo svojom bode 1 uvádza:

„Bez toho, aby boli dotknuté právne predpisy Spoločenstva v oblasti ochrany spotrebiteľa,… opatrenia uvedené v článku 3 majú odberateľom zabezpečiť, aby:

…

c) dostávali transparentné informácie o uplatňovaných cenách a tarifách a o štandardných podmienkach týkajúcich sa prístupu k plynárenským službám a ich využívania;

…“

Rumunské právo

Zákon č. 363/2007

11 Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor (zákon č. 363/2007 o zamedzení nekalých praktík predajcov alebo dodávateľov vo vzťahoch so spotrebiteľmi a o zosúladení predpisov s európskou legislatívou o ochrane spotrebiteľa) z 21. decembra 2007 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 899 z 28. decembra 2007) preberá do rumunského práva smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, 2005, s. 22).

Zákon č. 123/2012

12 Podľa článku 143 ods. 1 písm. k) Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 (zákon č. 123/2012 o elektrickej energii a zemnom plyne) z 10. júla 2012 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 485, zo 16. júla 2012) v jeho znení uplatniteľnom na spor vo veci samej:

„Dodávateľ zemného plynu má predovšetkým tieto povinnosti:

…

k) transparentne informovať koncových odberateľov o účtovaných cenách/tarifách, ako aj o všeobecných podmienkach prístupu a využívania služieb poskytovaných dodávateľom.“

13 Článok 194 bod 24a tohto zákona stanovuje:

„Nasledujúce skutočnosti predstavujú porušenia ustanovení upravujúcich činnosti v odvetví zemného plynu:… porušenie povinností zo strany účastníkov trhu so zemným plynom, ktoré im vyplývajú z článku 143 ods. 1, článku 144a a článku 145 ods. 4 písm. g).“

14 Podľa článku 195 ods. 1 bodu 2 písm. c) uvedeného zákona sa za tieto správne delikty uloží pokuta od 20 000 do 400 000 rumunských lei (RON) (približne 4 000 až 80 000 eur).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Dňa 14. septembra 2021 Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (Národný úrad na ochranu spotrebiteľov, Rumunsko) (ďalej len „ANPC“) prostredníctvom zápisnice o zistení a uložení sankcie za správny delikt pripísal spoločnosti Engie klamlivé a agresívne obchodné praktiky pri výkone jej hospodárskej činnosti na základe zákona č. 363/2007. ANPC v ňom konštatovala, že Engie uviedla spotrebiteľov do omylu tým, že im jednostranne oznámila zmenu ceny stanovenej v pôvodnej ponuke po uplynutí trojmesačnej lehoty, hoci táto cena bola platná na obdobie dvanástich mesiacov.

16 Rozhodnutím z toho istého dňa tento orgán uložil spoločnosti Engie povinnosť ukončiť tieto praktiky, pozastaviť svoju činnosť až do ich ukončenia a nemeniť cenu zemného plynu dodávaného odberateľom plynu v domácnosti.

17 Dňa 11. októbra 2021 ANRE spísal zápisnicu o zistení a uložení sankcie za správny delikt (ďalej len „zápisnica ANRE“). Konštatoval v ňom, že Engie ako oprávnený dodávateľ zemného plynu porušila najmä svoju povinnosť transparentnosti stanovenú v článku 143 ods. 1 písm. k) zákona č. 123/2012, ktorým sa do rumunského práva preberá smernica 2009/73, a uložila jej sériu správnych pokút v celkovej výške 800 000 RON (približne 160 000 eur). Tento orgán sa domnieval, že Engie sa jednak dopustila nezrovnalostí týkajúcich sa obsahu niektorých ponúk zemného plynu a jednak dostatočne nezdôraznila právo, ktoré si vyhradila, meniť neskôr cenu za dodávku zemného plynu uvedenú v zmluvách uzavretých so svojimi odberateľmi.

18 ANRE tak nariadil spoločnosti Engie, aby oznámila dvanástim koncovým odberateľom identifikovaným v zápisnici ANRE zachovanie pevnej ceny zemného plynu, ku ktorej sa zaviazala v predbežnej ponuke zmluvy, a aby zrušila dodatky predložené týmto odberateľom. Okrem toho nariadil spoločnosti Engie, aby identifikovala všetkých koncových odberateľov, ktorí prijali štandardné ponuky za pevnú cenu platnú na obdobie stanovené v týchto ponukách a ktorým boli neskôr zaslané oznámenia a dodatky, ktorými sa zvýšila cena zemného plynu dodávaného pred koncom tohto obdobia, oznámila týmto odberateľom zachovanie pevnej ceny plynu v súlade s uvedenými ponukami a zrušila tieto dodatky.

19 Engie podala proti zápisnici ANRE žalobu na Judecătoria Sectorului 4 București (Súd prvej inštancie pre obvod 4 Bukurešť, Rumunsko). Táto žaloba bola zamietnutá ako nedôvodná rozsudkom zo 14. marca 2022.

20 Engie podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko), ktorý je v tejto veci vnútroštátnym súdom predkladajúcim návrh na začatie prejudiciálneho konania.

21 Tento súd sa v prvom rade pýta, či ANRE môže vyžadovať od plynárenského podniku, ktorému vytýka porušenie svojej povinnosti transparentnosti vo vzťahu k spotrebiteľom, aby uplatňoval cenu odlišnú od trhovej ceny určenej na základe zásady voľnej tvorby ceny, ktorá podľa uvedeného súdu vyplýva z článku 3 ods. 1 smernice 2009/73.

22 V druhom rade vnútroštátny súd na jednej strane poznamenáva, že tak ANRE, ako aj ANPC konštatovali rovnakú skutočnosť, pričom prvý orgán ho kvalifikoval ako „porušenie povinnosti transparentnosti“, stanovenej v článku 143 ods. 1 písm. k) zákona č. 123/2012, a druhý ako „klamlivú a agresívnu obchodnú praktiku voči spotrebiteľom“ v zmysle zákona č. 363/2007. Na druhej strane konštatuje, že tak ANRE, ako aj ANPC uložili spoločnosti Engie samostatnými aktmi rovnakú povinnosť opravy, a to povinnosť vrátiť sa k cene stanovenej „štandardnou ponukou v apríli 2021“, ktorá bola výrazne nižšia ako nákupná cena zemného plynu na voľnom trhu.

23 Tento súd tak žiada Súdny dvor o výklad článku 50 a článku 52 ods. 1 a 3 Charty v kontexte uplatňovania zákona č. 363/2007 a zákona č. 123/2012 s cieľom objasniť uplatniteľnosť tohto článku 50 „v prípade dvojitého trestu za ten istý skutok na inom právnom základe“.

24 Za týchto podmienok Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu tieto prejudiciálne otázky:

„1. Môže údajné porušenie povinnosti transparentnosti uloženej dodávateľom zemného plynu vo vzťahu k domácim odberateľom, prebraté do vnútroštátneho práva, v rámci ktorého sa považuje za správny delikt, viesť aj k tomu, že príslušný vnútroštátny orgán zaviaže dodávateľa zemného plynu, aby vo vzťahu k spotrebiteľom uplatnil cenu uloženú v správnom konaní, ktorá nezohľadňuje zásadu voľnej tvorby cien na trhu so zemným plynom, t. j. zásadu zakotvenú v ustanoveniach článku 3 ods. 1 [smernice 2009/73]?

2. Možno skutočnosť, že určitého dodávateľa zemného plynu sankcionuje jednak orgán na ochranu spotrebiteľa, ako aj orgán pre reguláciu sieťových odvetví, a to prostredníctvom dvoch samostatných zápisníc o spáchaní správneho deliktu, ktorými sa dodávateľovi ukladajú rovnaké opatrenia (duplicita správnych aktov ukladajúcich opatrenia), považovať za odôvodnené obmedzenie [práva nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin] stanoveného v článku [50] [Charty] alebo je táto skutočnosť v rozpore s týmto [právom]?

Zodpovedá takáto kumulácia aktov, ktorými rôzne orgány ukladajú na základe totožného skutkového stavu rovnaké opatrenia, zásade proporcionality?“

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania

25 Po prednesení návrhov generálneho advokáta 11. júla 2024 Engie podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 28. augusta 2024 požiadala o opätovné začatie ústnej časti konania podľa článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora s cieľom predložiť dodatočné právne tvrdenia, ktoré by podľa nej mohli mať rozhodujúci vplyv na výklad článku 50 Charty, čím sa stane potrebným spresnenie kritérií posúdenia zakotvených v judikatúre týkajúcej sa tohto ustanovenia.

26 Podľa článku 83 svojho rokovacieho poriadku Súdny dvor môže kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o začatí alebo opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, ak účastník konania uviedol novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť účastníci konania alebo subjekty oprávnené podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.

27 V prejednávanej veci Súdny dvor po vypočutí generálneho advokáta konštatuje, že Engie neuvádza žiadnu novú skutočnosť, ktorá by mohla mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie, ktoré má Súdny dvor vydať v prejednávanej veci. Okrem toho sa Súdny dvor domnieva, že má k dispozícii všetky informácie potrebné na rozhodnutie a že o uvedenej veci netreba rozhodnúť na základe tvrdenia, ktoré pred ním nebolo prejednané.

28 Za týchto podmienok nie je potrebné nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

O prípustnosti

29 ANRE a rumunská vláda namietajú neprípustnosť prvej otázky z dôvodu, že táto otázka je založená na skutkových posúdeniach, ktoré nezodpovedajú situácii, o ktorú ide vo veci samej. Zápisnica ANRE totiž neukladá osobitnú cenu za dodávku zemného plynu odberateľom spoločnosti Engie, ani ju nesankcionuje z dôvodu uplatňovanej ceny. Obmedzuje sa na to, že jej ukladá povinnosť obnoviť cenu za dodávku plynu uplatňovanú pred údajným porušením povinnosti transparentnosti vo vzťahu k svojim odberateľom.

30 V rámci prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré je založené na jasnom rozdelení úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, výlučne vnútroštátny súd má právomoc zistiť a posúdiť skutkové okolnosti sporu vo veci samej. Súdny dvor je príslušný vysloviť sa len k výkladu alebo platnosti práva Únie uplatniteľného na skutkové a právne okolnosti opísané vnútroštátnym súdom, s cieľom poskytnúť tomuto súdu užitočné prvky potrebné pre rozhodnutie v spore, o ktorom rozhoduje. Preto Súdnemu dvoru neprináleží, aby spochybňoval skutkové posúdenia, na ktorých sa zakladá návrh na začatie prejudiciálneho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. decembra 2017, Schweppes, C-291/16, EU:C:2017:990, body 21 a 22).

31 Okrem toho pri otázkach týkajúcich sa práva Únie platí domnienka relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad právneho predpisu Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudok z 2. apríla 2020, Coty Germany, C-567/18, EU:C:2020:267, bod 24 a citovaná judikatúra).

32 V prejednávanej veci však nejde o taký prípad. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž vyplýva, že ustanovenia smernice 2009/73, ktorých výklad sa požaduje, majú priamu súvislosť so sporom vo veci samej, ktorý sa týka opatrení uložených národným regulačným orgánom plynárenskému podniku na základe vnútroštátnej právnej úpravy preberajúcej túto smernicu do rumunského práva. Tento návrh obsahuje navyše dostatok podkladov na to, aby sa určil rozsah prvej otázky a poskytla užitočná odpoveď.

33 Z toho vyplýva, že táto otázka je prípustná.

O veci samej

34 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 1 a 3 smernice 2009/73 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby národný regulačný orgán v oblasti energetiky v prípade, že konštatuje, že dodávateľ zemného plynu porušil svoju povinnosť transparentnosti vo vzťahu k svojim odberateľom v súvislosti so zmenou ceny za dodávku tohto produktu, uložil tomuto dodávateľovi povinnosť zachovať cenu stanovenú v zmluvách pôvodne uzavretých s týmito odberateľmi.

35 Článok 3 ods. 1 smernice 2009/73 stanovuje, že členské štáty na základe svojej inštitucionálnej organizácie a s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity zabezpečujú, aby plynárenské podniky fungovali v súlade so zásadami tejto smernice s cieľom dosiahnuť konkurenčný, bezpečný a vzhľadom na životné prostredie udržateľný trh so zemným plynom, a aby tieto podniky neboli diskriminované z hľadiska ich práv alebo povinností.

36 Hoci zo žiadneho ustanovenia smernice 2009/73 výslovne nevyplýva, že cena za dodávku zemného plynu by mala byť výsledkom ponuky a dopytu, táto požiadavka vyplýva zo samotného účelu a všeobecného systému tejto smernice, ktorej cieľom je realizácia vnútorného trhu so zemným plynom, ktorý bude úplne a účinne otvorený a konkurenčný, v ktorom si všetci spotrebitelia môžu voľne zvoliť svojich dodávateľov a v ktorom všetci dodávatelia môžu voľne poskytovať svoje výrobky klientom (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. septembra 2016, ANODE, C-121/15, EU:C:2016:637, bod 26 a citovaná judikatúra).

37 Článok 3 ods. 2 uvedenej smernice členským štátom umožňuje uložiť podnikom fungujúcim v plynárenskom odvetví „povinnosti služby vo verejnom záujme“, ktoré sa môžu týkať „cenu dodávok“. Takéto opatrenia musia byť prijaté vo všeobecnom ekonomickom záujme, majú byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné, overiteľné a majú zaručovať rovnosť prístupu plynárenských spoločností Únie k národným spotrebiteľom, pričom musia brať „plne do úvahy“ príslušné ustanovenia Zmluvy o FEÚ a najmä článok 106 tejto zmluvy (pozri analogicky rozsudok z 20. apríla 2010, Federutility a i., C-265/08, EU:C:2010:205, body 21 a 22).

38 Okrem toho článok 3 ods. 3 smernice 2009/73 ukladá členským štátom povinnosť prijať náležité opatrenia na ochranu koncových odberateľov v zmysle článku 2 bodu 27 tejto smernice a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, najmä pokiaľ ide o transparentnosť zmluvných podmienok a všeobecných informácií. Pokiaľ ide prinajmenšom o odberateľov plynu v domácnosti v zmysle článku 2 bodu 25 uvedenej smernice, tieto opatrenia musia zahŕňať opatrenia stanovené v prílohe I tej istej smernice.

39 Podľa bodu 1 písm. c) tejto prílohy musia opatrenia uvedené v článku 3 smernice 2009/73 zabezpečiť, aby odberatelia dostávali transparentné informácie o uplatňovaných cenách a tarifách, ako aj o štandardných podmienkach týkajúcich sa prístupu k plynárenským službám a ich využívania, aby sa im v súlade s cieľom ochrany spotrebiteľa umožnilo najmä uplatniť právo vypovedať zmluvu alebo namietať zmenu ceny dodávky (pozri analogicky rozsudok z 2. apríla 2020, Stadtwerke Neuwied, C-765/18, EU:C:2020:270, bod 29).

40 Na tento účel má národný regulačný orgán v súlade s článkom 41 ods. 1 písm. i) a o) smernice 2009/73 povinnosti spočívajúce v zabezpečovaní dodržiavania povinností transparentnosti plynárenskými podnikmi a v spolupráci s inými príslušnými orgánmi prispievať k zabezpečeniu vykonávania a účinnosti opatrení na ochranu spotrebiteľa vrátane opatrení stanovených v prílohe I k tejto smernici.

41 Okrem toho z článku 40 písm. g) smernice 2009/73 vyplýva, že národný regulačný orgán je v rámci svojich povinností a právomocí vymedzených v článku 41 tejto smernice povinný prijať všetky primerané opatrenia na zabezpečenie toho, aby odberatelia mali prospech z účinného fungovania národných trhov a aby prispel k zabezpečeniu ochrany spotrebiteľov, ktorých záujmy sú jadrom uvedenej smernice, ako sa uvádza v jej odôvodnení 48.

42 Napokon z článku 41 ods. 4 smernice 2009/73 vyplýva, že regulačné orgány musia mať možnosť vydávať záväzné rozhodnutia týkajúce sa plynárenských podnikov [písm. a)], skúmať fungovanie trhov s plynom a rozhodovať o všetkých potrebných a primeraných opatreniach na podporu skutočnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie správneho fungovania trhu [písm. b)], ako aj ukladať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie plynárenským podnikom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice [písm. d)].

43 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že ANRE konštatoval, že Engie porušila svoju povinnosť transparentnosti uvedenú v článku 143 ods. 1 písm. k) zákona č. 123/2012 z dôvodu, že táto spoločnosť dostatočne neinformovala svojich odberateľov o právomoci, že si vyhradzuje právo zmeniť cenu za dodávku zemného plynu uvedenú v zmluvách, ktoré sa s nimi uzavreli, na základe „štandardnej ponuky“ počas počiatočného obdobia dvanástich mesiacov. V dôsledku toho ANRE na jednej strane uložil spoločnosti Engie pokutu a na druhej strane jej ako nápravné opatrenie uložil povinnosť vrátiť sa k cene stanovenej v apríli 2021 v rámci pôvodnej zmluvy.

44 Treba konštatovať, že takéto opatrenia, ktorých výber patrí, ako vyplýva z bodov 35 a 42 tohto rozsudku, do miery voľnej úvahy členských štátov, patria do výkonu právomocí zverených národným regulačným orgánom v súlade s článkami 40 a 41 smernice 2009/73, ktorých cieľom je zabezpečiť transparentnosť podmienok zmlúv uzavretých so spotrebiteľmi. Cieľom týchto opatrení je preto zabezpečiť účinnosť ochrany spotrebiteľov.

45 Okrem toho opatrenie týkajúce sa obnovenia ceny stanovenej v pôvodnej zmluve o dodávke nemôže byť v rozpore s požiadavkou pripomenutou v bode 36 tohto rozsudku, aby cena za dodávku zemného plynu bola stanovená na základe ponuky a dopytu. Týmto opatrením totiž národný regulačný orgán nevyužil svoje právomoci na stanovenie ceny v zmluvách o dodávke plynu, ale prinútil dodávateľa, aby v týchto zmluvách opätovne stanovil cenu, ktorá bola dohodnutá vzájomnou dohodou medzi dodávateľom a dotknutým odberateľom.

46 Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 a 3 smernice 2009/73 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby národný regulačný orgán v oblasti energetiky v prípade, že konštatuje, že dodávateľ zemného plynu porušil svoju povinnosť transparentnosti vo vzťahu k svojim odberateľom v súvislosti so zmenou ceny za dodávku tohto produktu, uložil tomuto dodávateľovi povinnosť zachovať cenu stanovenú v zmluvách pôvodne uzavretých s týmito odberateľmi.

O druhej otázke

47 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 50 Charty v spojení s jej článkom 52 ods. 1 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby boli dodávateľovi zemného plynu na základe rôznych vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa preberá smernica 2009/73 a smernica 2005/29, uložené dve sankcie za rovnaké skutky.

48 Článok 50 Charty stanovuje, že „nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom“. Toto základné právo, ktoré je vyjadrením zásady *ne bis in idem*, zakazuje kumuláciu stíhaní, ako aj sankcií trestnoprávnej povahy za rovnaké skutky a proti tej istej osobe (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 25, a z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, bod 22, ako aj citovanú judikatúru).

49 V prvom rade článok 50 Charty sa neobmedzuje len na stíhania a sankcie, ktoré sú kvalifikované ako „trestné“ vnútroštátnym právom, ale vzťahuje sa – bez ohľadu na takúto kvalifikáciu vo vnútroštátnom práve – na stíhania a sankcie, ktoré treba považovať za stíhania a sankcie trestnej povahy na základe samotnej povahy porušenia alebo stupňa prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, body 25 a 26, ako aj citovanú judikatúru). Tento stupeň prísnosti sa musí posúdiť v závislosti od maximálneho trestu stanoveného príslušnými ustanoveniami (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. septembra 2023, Volkswagen Group Italia a Volkswagen Aktiengesellschaft, C-27/22, EU:C:2023:663, bod 53, ako aj citovanú judikatúru).

50 Kritérium týkajúce sa povahy porušenia predpokladá overenie, či predmetná sankcia sleduje najmä represívny účel bez ohľadu na okolnosť, že sleduje aj preventívny účel. Zo samotnej povahy trestnoprávnych sankcií totiž vyplýva, že smerujú tak k represii, ako aj k prevencii nezákonných konaní. Naopak opatrenia, ktoré sa obmedzujú na náhradu škody spôsobenej dotknutým porušením, nemajú trestnoprávnu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. septembra 2023, Volkswagen Group Italia a Volkswagen Aktiengesellschaft, C-27/22, EU:C:2023:663, bod 49, ako aj citovanú judikatúru).

51 V prejednávanej veci sa spomedzi opatrení uvedených v bodoch 16 a 43 tohto rozsudku na jednej strane zdá, že nápravné opatrenie, ktorým sa dodávateľovi ukladá povinnosť vrátiť sa k cene stanovenej v apríli 2021 v rámci pôvodnej zmluvy, predstavuje opatrenie, ktoré sa *a priori* obmedzuje na náhradu škody spôsobenej predmetným porušením v zmysle judikatúry pripomenutej v predchádzajúcom bode, čo však prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

52 Na druhej strane, pokiaľ ide o peňažné sankcie, ktoré spoločnosti Engie uložili ANPC a ANRE, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa článku 194 bodu 24a a článku 195 ods. 1 bodu 2 písm. c) zákona č. 123/2012 možno za porušenie povinnosti transparentnosti stanovenej v článku 143 ods. 1 písm. k) tohto zákona uložiť pokutu od 20 000 do 400 000 RON. Na tomto základe a vzhľadom na rôzne správne delikty, ktoré sa vytýkajú spoločnosti Engie, jej ANRE uložil pokutu v celkovej výške 800 000 RON (približne 160 000 eur). Okrem toho rumunská vláda a Engie vo svojich písomných pripomienkach spresnili, že ANPC uložil spoločnosti Engie pokutu vo výške 150 000 RON (približne 30 000 eur).

53 Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či vzhľadom na všetky informácie, ktoré má k dispozícii, ako aj na maximálne sumy stanovené relevantnými vnútroštátnymi ustanoveniami uplatňovanými na Engie zo strany ANPC a ANRE, sú tieto sankcie dostatočne prísne na to, aby ich bolo možné kvalifikovať ako „sankcie trestnej povahy“.

54 Po druhé uplatnenie článku 50 Charty podlieha dvojakej podmienke, a to na jednej strane tomu, aby existovalo skoršie právoplatné rozhodnutie (podmienka „*bis*“), a na druhej strane tomu, aby sa toto rozhodnutie týkalo toho istého skutkového stavu, ktorý bol predmetom neskoršieho stíhania alebo neskoršieho rozhodnutia (podmienka „*idem*“) (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, bod 28).

55 Pokiaľ ide o podmienku „*bis*“, na to, aby sa na súdne rozhodnutie mohlo nazerať ako na právoplatne rozhodujúce o skutkovom stave predloženom v druhom konaní, je potrebné nielen to, aby toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť podľa uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy, ale aj to, aby bolo vydané po posúdení vzťahujúcom sa na vec samu (rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, bod 29 a citovaná judikatúra). Ak takéto rozhodnutie existuje, článok 50 Charty vylučuje, aby sa trestné stíhanie za tie isté skutky mohlo začať alebo pokračovať (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. septembra 2023, Volkswagen Group Italia a Volkswagen Aktiengesellschaft, C-27/22, EU:C:2023:663, bod 59).

56 V prejednávanej veci spis, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, obsahuje skutočnosti svedčiace o tom, že sankcia uložená spoločnosti Engie zo strany ANPC bola napadnutá na rumunských súdoch a s konečnou platnosťou zrušená z dôvodu nedostatku právomoci tohto orgánu. Ak by vnútroštátny súd musel potvrdiť tieto skutočnosti, podmienka „*bis*“ skúmaná v predchádzajúcom bode by nebola splnená.

57 Naopak, za predpokladu, že by vnútroštátny súd musel konštatovať, že podmienka „*bis*“ je v danom prípade splnená, bolo by potrebné uviesť, že pokiaľ ide o podmienku „*idem*“, zo samotného znenia článku 50 Charty vyplýva, že zakazuje trestne stíhať alebo sankcionovať tú istú osobu viac ako jedenkrát za to isté porušenie. Kritérium relevantné na tento účel je kritérium totožnosti skutkového stavu, chápané ako existencia súboru konkrétnych okolností, ktoré sú navzájom neoddeliteľne spojené a ktoré viedli k právoplatnému oslobodeniu alebo odsúdeniu dotknutej osoby. Právna kvalifikácia skutkového stavu a chránený právny záujem z hľadiska vnútroštátneho práva nie sú relevantné na účely konštatovania existencie toho istého porušenia, keďže rozsah ochrany udeľovanej v článku 50 Charty sa nemôže meniť v závislosti od členského štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, body 31, 33 a 34).

58 Preto, ak podmienka „*idem*“ vyžaduje, aby boli skutkové okolnosti totožné, článok 50 Charty sa nebude uplatňovať, keď predmetné skutkové okolnosti sú len podobné. Totožnosť skutkových okolností sa totiž chápe ako súbor konkrétnych skutočností vyplývajúcich z udalostí, ktoré sú v podstate tie isté, keďže zahŕňajú toho istého pôvodcu a sú navzájom neoddeliteľne spojené v čase a priestore (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, body 36 a 37).

59 V prejednávanej veci, ako vyplýva z bodu 22 tohto rozsudku, sa vnútroštátny súd na jednej strane domnieva, že v nadväznosti na príslušné správne konania tak ANRE, ako aj ANPC konštatovali rovnaké skutočnosti, pričom prvý orgán ich kvalifikoval ako „porušenie povinnosti transparentnosti“ stanovenej v článku 143 ods. 1 písm. k) zákona č. 123/2012 a druhý ako „klamlivú a agresívnu obchodnú praktiku“ voči spotrebiteľom v zmysle zákona č. 363/2007.

60 Po tretie obmedzenie výkonu základného práva nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin, zaručeného v článku 50 Charty, a teda kumulácia trestných stíhaní alebo sankcií, môžu byť odôvodnené na základe jej článku 52 ods. 1 Podľa prvej vety tohto odseku akékoľvek obmedzenie výkonu práv a slobôd uznaných v Charte musí byť ustanovené zákonom a rešpektovať podstatu týchto práv a slobôd. Podľa druhej vety uvedeného odseku za predpokladu dodržiavania zásady proporcionality možno tieto práva a slobody obmedziť len vtedy, ak je to nevyhnutné a skutočne to zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo ak je to potrebné na ochranu práv a slobôd iných.

61 Pokiaľ ide po prvé o rešpektovanie podstatného obsahu základného práva zaručeného v článku 50 Charty, tento obsah je v zásade dodržaný, ak sa vnútroštátne právo obmedzuje na stanovenie len možnosti kumulácie stíhaní a sankcií na základe odlišných právnych úprav (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, bod 43). Tak je to aj v prejednávanej veci, keďže sankcie uložené spoločnosti Engie boli prijaté na základe rôznych vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa preberá smernica 2009/73 a smernica 2005/29.

62 Pokiaľ ide po druhé o dodržiavanie zásady proporcionality, treba pripomenúť, že táto zásada si vyžaduje, aby kumulácia stíhaní a sankcií stanovená vnútroštátnou právnou úpravou nešla nad rámec toho, čo je primerané a potrebné na uskutočnenie legitímnych cieľov sledovaných touto právnou úpravou. Ak existuje možnosť rozhodnúť sa medzi viacerými primeranými opatreniami, je potrebné sa prikloniť k najmenej obmedzujúcemu a spôsobené nevýhody nesmú byť neprimerané sledovaným cieľom (rozsudok z 20. marca 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, bod 46 a citovaná judikatúra).

63 Kumulácia sankcií však môže byť odôvodnená, pokiaľ stíhania začaté dvomi odlišnými orgánmi sledujú doplňujúce sa ciele, ktorých predmetom sú rôzne aspekty toho istého protiprávneho správania. Orgány verejnej moci si totiž môžu legitímne zvoliť doplňujúce právne odpovede voči niektorým správaniam škodlivým pre spoločnosť prostredníctvom rôznych postupov, ktoré tvoria koherentný celok, a to tak, aby sa vo svojich rôznych aspektoch zaoberali predmetným sociálnym problémom, pokiaľ kombinácia týchto právnych odpovedí nepredstavuje neprimeranú záťaž pre dotknutú osobu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, body 49 a 50).

64 Ako bolo pripomenuté v bodoch 38 až 41 tohto rozsudku, cieľom opatrení týkajúcich sa transparentnosti podmienok spotrebiteľských zmlúv, ktoré môžu národné regulačné orgány prijať v súlade so smernicou 2009/73, je zabezpečiť účinnosť ochrany spotrebiteľov. Preto, ako bolo pripomenuté v bode 36 tohto rozsudku, uvedené opatrenia zabezpečujú vytvorenie vnútorného trhu so zemným plynom, ktorý je úplne a účinne otvorený a konkurenčný, v rámci ktorého si všetci spotrebitelia môžu najmä slobodne vybrať vďaka tejto transparentnosti svojich dodávateľov.

65 Z prílohy I bodu 1 tejto smernice však vyplýva, že týmito opatreniami nie sú dotknuté právne predpisy Únie o ochrane spotrebiteľov. Členský štát má teda možnosť potrestať jednak porušenie odvetvovej právnej úpravy, ktorej cieľom je liberalizácia trhu so zemným plynom, a jednak pravidiel týkajúcich sa nekalých obchodných praktík uvedených v smernici 2005/29, s cieľom zaručiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov v tomto odvetví (pozri analogicky rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, bod 47).

66 Na účely určenia nevyhnutnosti takejto kumulácie stíhaní a sankcií treba posúdiť, či existujú jasné a presné pravidlá umožňujúce predvídať, ktoré konania a opomenutia môžu byť predmetom kumulácie stíhaní a sankcií, ako aj koordinácia medzi rôznymi orgánmi, či boli tieto dve konania vedené dostatočne koordinovane a v dostatočne úzkej časovej súvislosti a či sankcia prípadne uložená v konaní, ktoré bolo z časového hľadiska prvé, bola zohľadnená pri posudzovaní druhej sankcie takým spôsobom, aby zaťaženie dotknutých osôb vyplývajúce z tejto kumulácie bolo obmedzené na nevyhnutne potrebnú mieru a aby súhrn uložených sankcií zodpovedal závažnosti spáchaných porušení (rozsudok z 22. marca 2022, bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, bod 51).

67 Ako uviedol generálny advokát v bode 49 svojich návrhov, nie je neobvyklé, že spoločnosť, ktorá je aktívna na trhu výroby alebo distribúcie energie, sa musí zosúladiť s rôznymi odvetvovými právnymi úpravami sledujúcimi odlišné alebo doplňujúce sa ciele, a prípadne môže byť konfrontovaná s rôznymi sankciami za to isté správanie na základe odvetvových právnych aktov.

68 V prejednávanej veci spis, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, obsahuje indície o úzkej časovej súvislosti medzi dvoma správnymi konaniami dotknutými vo veci samej a rozhodnutiami prijatými na konci týchto konaní, z ktorých jedno sa začalo na základe odvetvovej právnej úpravy v oblasti energetiky a druhé na základe právnej úpravy týkajúcej sa ochrany spotrebiteľov, ako aj o spolupráci a výmene informácií medzi dotknutými orgánmi, čo však prislúcha posúdiť vnútroštátnemu súdu.

69 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 50 Charty v spojení s jej článkom 52 ods. 1 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby boli dodávateľovi zemného plynu na základe rôznych vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa preberá smernica 2009/73 a smernica 2005/29, uložené dve sankcie, ktoré treba kvalifikovať ako „sankcie trestnej povahy za rovnaké skutky“, pod podmienkou, že:

– existujú jasné a presné pravidlá umožňujúce predvídať, ktoré konania a opomenutia môžu byť predmetom kumulácie stíhaní a sankcií, a umožňujúce zabezpečiť koordináciu medzi dvoma príslušnými orgánmi,

– dané dve konania boli vedené dostatočne koordinovaným spôsobom v krátkom časovom intervale a

– všetky uložené sankcie zodpovedajú závažnosti porušení.

O trovách

70 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Článok 3 ods. 1 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni tomu, aby národný regulačný orgán v oblasti energetiky v prípade, že konštatuje, že dodávateľ zemného plynu porušil svoju povinnosť transparentnosti vo vzťahu k svojim odberateľom v súvislosti so zmenou ceny za dodávku tohto produktu, uložil tomuto dodávateľovi povinnosť zachovať cenu stanovenú v zmluvách pôvodne uzavretých s týmito odberateľmi.

2. Článok 50 Charty základných práv Európskej únie v spojení s jej článkom 52 ods. 1.

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni tomu, aby boli dodávateľovi zemného plynu na základe rôznych vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa preberá smernica 2009/73 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“), uložené dve sankcie, ktoré treba kvalifikovať ako „sankcie trestnej povahy za rovnaké skutky“, pod podmienkou, že:

– **existujú jasné a presné pravidlá umožňujúce predvídať, ktoré konania a opomenutia môžu byť predmetom kumulácie stíhaní a sankcií, a umožňujúce zabezpečiť koordináciu medzi dvoma príslušnými orgánmi,**

– **dané dve konania boli vedené dostatočne koordinovaným spôsobom v krátkom časovom intervale a**

– **všetky uložené sankcie zodpovedajú závažnosti porušení.**

Podpisy